

71. San Frangisk imdahhal fil-Familja tal-Ghasafar

Frangisk kien miexi qalb ir-raba' mwarrah,
liebes ta' damigell kif kien jixraqlu:
kalzetti sa koxxejh bojod bhal-lamru,
par bokkli jiddu fuq zarbun sewdieni,
qalziet hadrani kollu hjut tal-fidda
magħqud b'gallun tad-deheb fuq il-kalzetti,
bil-kmiem minfuha faxxa bajda u sewda
hergin minn qmis tad-deheb, għonq tal-bizzilla,
xagħru maqsum min-nofs bin-nokkli jaqgħu
sa fuq spallejh, bix-xabla mdendla f'qaddu,
ghaddej miexi hosbien...

Kull fejn ighaddi
id-dbejjeb u l-ghasafar jieħdu qatgħa;
xiref fuq għalqa zara' u l-hamiem kollu
li kien qed jirgħa tar u xtered fl-ajru,
u mbağħad mar jghasses fuq il-barumbara;
xiref fuq ghajn tal-ilma u l-hut imlewwen
niżel bhal vleggħa lejn il-qiegh u stahba;
minn kull razzett il-klieb bdew ighajtu u jinbħu
b'ghajnejhom xrara nar u juruh snienhom
minn bejn il-fruq u d-dliegħi ta' kull xatba.

Qalbu għa kienet
bdiet tobghod it-tagħmix ta' fuq ilbiesu
u x-xkiel tax-xatba u thobb il-faqar safi;
imma xhin ra li għewwa r-raba' sieket
surtu kienet ta' għadu li fejn jixref
iqajjem hrib u nfir, f'qalbu l-mibegħda
kibret mitt darba.

Għaddew ghaxriet ta' snin u Frangisk reġa'
ghadda minn dan l-imkien, izda did-darba
kien liebes xkora sewda b'habel abjad
idur ma' qaddu; rasu kienet qargħa
saqajh hafjin; kien qassam gidu kollu,
u mar ighix mal-faqar u mas-safa
fid-dwejra helwa tal-imħabba t'Alla;
sew bhal għasfur li ma jizrax u jaħsad,
u ma jigborx fil-maħzen, u b'dan kollu
Alla l-Missier jagħtih ghajxien u saħħa;
u kien isum sikwit u jghakkes għismu,
ir-rieda jsaħħah fuq is-sensi mgarba;

u kien ukoll ġera minn art għal ohra,
jiġbed warajh qtajjiet ta' rġiel u nisa
li jhaddnu l-ordni tiegħu u jghixu hajja
ta' faqar u tghakkis u ta' qdusija;
ġismu kien daq il-ġrajja tal-Passjoni
ta' Kristu meta f'għar ta' fuq il-Vernja
il-hames Pjagi taru mis-Salib
u niżlu fuq il-pali safja u bojod
ta' idejh u ta' saqajh, sura ta' msiemer,
u fuq il-qafas tax-xellug ta' sidru
bis-sura ta' tiċrita b'tarf ta' lanza;
qalbu daqet ukoll il-ferħ tas-sema
meta kien deherlu Anġlu kollu dija
bil-vjola f'idu tax-xellug u bl-ark
fil-leminija, u gerra darba wahda
dak l-ark il fuq, u semmghu hlewwa hekk kbira
illi li kieku l-ark reġa' wkoll 'l isfel
qalbu nqasmet fi tnejn bil-melodija.

Ghalhekk Franġisk kien ġabar fuqu l-hlewwa
li tiġbed lil kulhadd, bnedmin u dbejjeb;
il-kelma tiegħu wied tal-ilma helu
li jgelgel safi u gwejjed u l-għatx jaqta'
u jagħti s-serħ lil kull min jixrob minnu.

Kien filgħaxija u ġemgħa wara ġemgħa
l-għasafar ġejjin lura għal ġos-siġar,
u ġol-bejtiet fil-blat ta' ġewwa x-xaġhri,
fit-toqob tal-ħitan u l-barumbari.
Is-siġar tal-ħarrub, tat-tin u l-arżnu
u taż-żebbuġ imtlew bil-ghana hlejju...
mijiet u eluf ta' ġlieġel kollha jdoqqu
mota bla heda ta' Te Deum ferrieħi.
Franġisk qal lil Mattew u lil Anjolu,
erwieh twajbin, li kienu miegħu: "jiena
sejjer niprietka f'it lil dawn l-għasafar;
stennewni naqra."

"Għasafar tal-Mulej!" u ma' dil-kelma
hemda waqgħet u skiet donnu fis-siġar
kien hemm weraq biss biss u mhux għasafar;
il-bwiefel ħarġu lkoll fit-tarf tal-friegħi,
il-ħamiem firex fuq il-barumbara;
il-bliebel xterdu fl-art ma' ġenb il-psiepes;
irnexxa lill-alwett li jwaqqaf denbu;
is-seqer baqa' bi ġwenħajh miftuħa

fuq ras is-sigar; wiehed ma' ġenb l-iehor
qagħdu l-merilli fuq il-blat fix-xifer;
u hekk min b' mod min b' iehor qagħdu r-razez
kollha jisimġhu.

“Għasafar ħuti, hlejjaq ixxortjati
intom tassew, il-Mulej Alla takom
is-sema tiegħu fejn timirħu u tġhannu
ir-raba' kollu minn fejn tieklu u tirġhu,
ix-xmajjar u l-widien sabiex tixorbu;
għalikom m'hemmx ħitan, għeluq u toroq,
telgħat u nżieli; il-baħar, l-art u s-sema
għalikom xorta; bil-ġwenħajn miftuħa
kullimkien tieklu, kullimkien timirħu;
il-bejta tagħkom f'kull pajjiż tad-dinja;
il-ħajja tagħkom tiġru mar-rebbieġha
għal wara s-sajf minn tarf sa tarf tad-dinja;
fuq newl ma qgħadtu qatt u b' dana kollu
tagħkom l-isbaħ ilbies mill-hlejjaq kollha
u l-bard ma jinfdu qatt, lanqas ix-xita;
il-lehen tagħkom l-oħla fost tal-hlejjaq,
u fih innifsu huwa melodija:
dmir sabiħ wisq Alla ħanin ta' lilkom:
timirħu kullimkien kull fejn Hu jizra'
l-uċuħ biex jitma' l-hlejjaq kollha tiegħu,
u toqtlu d-dud qerried li jqatta' u jiekol
il-weraq ġdid u l-qalba tal-ghelejjel.
Intom għalhekk spirtu ta' ġid u tieba
ġewwa l-ħolqien kontra l-ispirti ħziena.
Dmir iehor ħelu wkoll Alla ta lilkom:
li tferrħu d-dinja bit-tisfir ta' fommkom,
u tagħmlu l-art imkien ta' poezija,
li tġhannu matutin ta' kull filġhodu,
u tġhannu għasar twil kull filġħaxija,
u tagħtu Lilu ħajr ta' daqshekk grazzji
li jogħġbu jxerred fuq il-hlejjaq tiegħu.
Aqduhom sew id-dmirijiet li takom
għasafar tal-Mulej, għasafar ħuti,
kunu bidu ta' ġid, bidu ta' hena,
u taqġhu qatt fid-dnub ta' qalb bla ħajr.”

Kif temm dal-kliem,
ġol-weraq, fuq il-blat, u qalb il-ġebel
qamet bħal ħamba kbira qalb l-għasafar,
u kollha stqarru li Frangisk kien għanna
għanja bħal ta' għasfur, li qalbu kienet

safja bhal ta' ghasfur, li Hu kien jafda
f'Alla u jghannilu kullimkien u dejjem
daqg kull ghasfur, li Hu kien jitla' s-sema
fuq il-gwienah tad-din u l-poezija
aktar minn kull ghasfur, u kien jixraq
li jidhol fil-familja tal-ghasafar.
U taru kollha lejha bil-qalb, bla biża',
u bdew jifirha bih, u daru mieghu,
qisu kien xi ghasfur missier l-ghasafar;
imlievez, apparelli, kanarini,
kalandri, pettirossi, griedel, psiepes,
ghasfur tan-nghag, farrug, gamiem, sturnelli,
ghasfur isfar, durrajs, huttaf, gojjini,
u razez ohra ta' kull lewn u sura
jitkellmu b'elf ilsien u kollha jdoqqu
strument sabih li jaghmel armonija
ma' tal-ohrajn! u hadd fost tant ghasafar
jofroq ma zzarda d-dija tal-qdusija
li harget minn Frangisk glief qatgha bajda
u sewda ta' hamiam b'ghajnejhom homor
bhal zewg rubini imwahhlin fuq wicchom,
li huma maghzulin minn qalb l-ghasafar
bhal xebh ta' sliem, ta' safa w tieba kbira.
Il-qatgha bajda u sewda tal-hamiam
taret ghal fuqu, u min fuq spalltu birek,
min qabad mal-kurdun u qaghad iferfer
biex ma jaqax, u min mar jiekol mn'idu.

Frangisk raddilhom is-salib u tahom
il-barka tieghu, u biex juruh kemm kienu
ighozzu l-prietka tieghu taru kollha
lejn is-smewwiet.

Mattew u Anjolu, mistaghghbin u mbezzgha,
lemhu quddiemhom salib kbir li jasal
minn hdan Frangisk sa gewwa shaba bajda,
salib maghmul mill-qtajja' tal-ghasafar
li taru f'erba' rjieh, salib imlewwen
daqg kemm hemm lwien t'ghasafar, salib moghni
b'ilhna helwin daqskemm hemm ilhna helwa
fil-boskijiet, fl-imsagar u fil-gonna,
u lemhu lil Frangisk b'idejh miftuha,
wahda mghollija 'l fuq u l-ohra mnizzla
ihaddan is-Salib, u b'ghajnejh kohol
qishom zewg fosos kbar 'il fuq iharsu
u qieghed f'estasi.

Il-hut tal-ilma helu tela' jhares
lejn is-salib, u fuq il-bjut tar-rziezet
il-klieb waqghu fis-skiet u gharkoppejhom
qaghdu bil-qima.

Meta gew lura minn gor-raba' mwarrab
Massew u Anjolu qalu l-grajja 'l shabhom,
u biex ipattu sewwa lill-ghasafar
ulied Frangisk dahhluhom fil-familja
taghhom ukoll; minn dakinhar sallum
go kull kunvent u go kull dar tar-rhieb
ta' San Frangisk hemm x'ghasfur zghir fil-qafas,
u hafna toqob ghall-bejtiet kennija
ghal kull ghasfur li joghghu jbejjet ghandhom.